

QADIMGI MISR PIRAMIDALARI QURILISHI: TARIXIY MANBALAR, ZAMONAVIY TADQIQOTLAR VA NAZARIYALAR.

Gulmatov Azamat Baxodir o'g'li

*Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti
Arixterktura yo'nalishi talabasi*

Annotatsiya: Bu maqolada Qadimgi Misr piramidalarining qurilishi, tarixiy manbalar, ko'plab tarixchi va olimlarning Piramidalar haqidagi fikrlari, Merer kundali hamda Muhandislik va texnologik yechimlari bayon etilgan. Maqolada "Dunyoning yeti mo'jizasi" dan biri hisoblangan piramidalar Xufu, Xafra va Menkaura lar haqida ma'lumotlar yoritilib o'tgan.

Аннотация: В этой статье рассказывается о строительстве пирамид Древнего Египта из исторических источников мнения многих историков и ученых о пирамидах изложены в дневнике Мерера, а также его инженерные и технологические решения. В статье освещаются сведения о пирамидах Хуфу Хафра и Менкаура, которые считаются одними из "семи чудес света".

Annotation: This article describes the construction of the pyramids of Ancient Egypt from historical sources. The opinions of many historians and scientists about the pyramids are set out in Merer's diary, as well as his engineering and technological solutions. The article highlights information about the pyramids of Khufu Khafre and Menkaura, which are considered one of the "seven wonders of the world."

Kalit so'zlar: *Qadimgi Misr, Giza platosi, Diary of Merer, yog'och raylar, Davidovits gipotezasi.*

Ключевые слова: *Древний Египет, плато Гиза, Дневник Меера, деревянные рельсы, гипотеза Давидовица.*

Keywords: *Ancient Egypt, Giza plateau, Diary of Merer, wooden rails, Davidowitz hypothesis.*

Kirish:

Qadimgi Misr piramidalari, xususan, Giza platosidagi Xufu, Xafra va Menkaura piramidalari insoniyat tarixidagi eng buyuk arxitektura yodgorliklaridan biridir. Ular nafaqat misrshunoslar, balki keng ilmiy jamoatchilik uchun ham doimo qiziqarli mavzu bo'lib kelgan. Bu piramidalarning qurilishi haqida o'nlab nazariyalar mavjud bo'lib, ularning texnologiyasi, qurilish usullari va ishlatilgan materiallar haqida

ko‘plab ilmiy tadqiqotlar amalga oshirilgan. Ushbu tezisda qadimgi Misr piramidalarini qurilishining tarixiy, ilmiy nazariyalar o‘rganiladi.

Tarixiy manbalar: Piramidalarning qurilish jarayonini tushunish uchun qadimgi manbalardan foydalanish juda muhim.

Qadimgi yunon tarixchisi Gerodot (Miloddan avvalgi V asr) Misrga tashrif buyurib, piramidaning qurilishi haqida yozgan. Uning so‘zlariga ko‘ra, piramida qurilishi davomida 100 000 ishchi ishlagan va ularning ko‘pchiligi yillik harbiy xizmatdan ozod etilgan. Gerodotning yozuvlari tarixchilarga piramida qurilishi haqida asosiy manba sifatida xizmat qilgan, ammo ularning aniqligi ba‘zan shubha ostiga olinadi.

Giza platosidagi piramidalarning tarixiy shaxsiyatlari: Misrshunolar, piramidaning qurilishiga oid boshqa qadimgi manbalarga, jumladan, piramida qurilishi vaqtida ishlagan ishchilarning nomlari yozilgan **“Diary of Merer”** Merer kundaligiga tayanishadi. Bu kundalikda qurilish ishlari, qilingan mehnatlar va tashkil etilgan jarayonlar haqida muhim ma’lumotlar mavjud.

Misr davridagi rasmiy hujjatlar: Misrning amaldorlaridan biri bo‘lgan Hemiunu (Xufu piramidasining bosh me’mori)ning nomi ham ko‘plab manbalarda uchraydi. Bu tarixiy shaxs piramidaning asosiy qurilish boshqaruvchisiga aylangan va bu haqda ham qadimgi rasmiy yozuvlar mavjud.

Zamonaviy arxeologik tadqiqotlar: Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar piramidaning qurilish texnologiyasini yanada chuqurroq o‘rganishga imkon yaratdi.

Merer kundaligi: Merer kundaligi (Miloddan avvalgi 2,500-yil atrofida yozilgan) Misrning Giza piramidalarini qurishda ishlagan ishchilar va ularning ish jarayonlarini tasvirlaydi. Bu kundalikda ko‘plab qiziqarli tafsilotlar mavjud, xususan, Xufu piramidasining qurilishi bilan bog‘liq ishlov berilgan toshlarni tashish uchun ishlatilgan maxsus qurilma va mehnat resurslari haqida ma’lumotlar keltirilgan.

3D lazer skanerlash va geofizik usullar: Zamonaviy texnologiyalar yordamida piramidalarning ichki tuzilmalari va qurilish jarayonlari tahlil qilindi. 3D lazer skanerlash yordamida Giza piramidasining tashqi va ichki qismlari yanada aniqroq o‘rganilgan. Geofizik tadqiqotlar esa piramidaning ichki bo‘shliqlarini aniqlashda muhim rol o‘ynadi, bu esa piramidaning qurilish metodlariga yangi qarashlarni taqdim etdi.

Muhandislik va texnologik yechimlar

Ramplar va qurilish texnologiyalari: Piramidaning qurilishi haqida ko‘plab ilmiy farazlar mavjud. Eng mashhurlaridan biri ramplar haqida bo‘lib, ularning yordamida og‘ir tosh bloklarini yuqoriga ko‘tarish mumkin edi. Ko‘plab ilmiy tadqiqotchilar, jumladan, Jean-Pierre Houdin, rampla tizimining ikki bosqichli variantini taklif

qilishgan. Birinchi rampla piramidaning tashqi tomonida, ikkinchisi esa uning ichki qismida joylashgan deb taxmin qilinadi.

Yog'och raylar texnologiyalari: Ba'zi tadqiqotchilar, yuqoriga ko'tarish jarayonida maxsus yog'och raylardan yoki siljitish texnologiyalaridan foydalanilgan deb hisoblashadi. Bu texnologiyalar yordamida og'ir bloklarni bir joydan boshqasiga ko'chirish osonlashadi.

Toshlarni qayta ishlash texnologiyalari: Ko'plab arxeologik topilmalar shuni ko'rsatadiki, piramida qurilishida toshlarni qayta ishlashning o'ziga xos usullari bo'lgan. Misrda o'sha davrda yuqori sifatli marmar va qattiq toshlardan foydalanganlar, bu esa qurilishning kuchini ta'minlash uchun zarur edi.

Nazariyalar:

Astronavtlar va yuqori texnologiya: Bir qator tadqiqotchilar, xususan, Zecharia Sitchin va Erik von Deniken kabi shaxslar, piramidaning qurilishiga yuqori darajadagi texnologiyaning aloqadorligini ta'kidlagan. Ularning fikriga ko'ra, piramidaning qurilishi uchun zarur bo'lgan texnologiya hatto boshqacha sivilizatsiyalardan kelgan bo'lishi mumkin.

Davidovits gipotezasi: Joseph Davidovitsning "geo-polimerlar" gipotezasi, piramidalar qurilishida faqat tabiiy toshlardan foydalanilganini rad etib, qurilish materiallari sifatida maxsus tayyorlangan "beton" bloklaridan foydalanganini taklif qiladi. Bu gipoteza zamonaviy ilmiy izlanishlarda o'rganilgan va piramidalar qurilishida kimyoviy jarayonlar va tasavvurlarni ko'rsatadi.

Xulosa

Qadimgi Misr piramidalari qurilishi haqiqatda bir qator murakkab texnologik, ilmiy va madaniy savollarga javob berishni talab qiladi. Har bir arxeologik va tarixiy manba o'zining o'рни va ahamiyatiga ega. Zamonaviy tadqiqotlar va ilmiy izlanishlar piramidalarning qurilishi haqidagi eski qarashlarga yangi yondashuvlarni taqdim etmoqda. Nazariyalar esa ilmiy muhitda hali ham bahs-munozaralarga sabab bo'lmoqda. Biroq, piramidalar qurilishi haqidagi aniq va keng qamrovli tasavvur hali to'liq shakllanmagan.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gerodot - "Tarix"
2. "Diary of Merer" (Merer Kundaligi)
3. Hemiunu - Xufu piramidasining bosh me'mori
4. Jean-Pierre Houdin - Ramplar haqida gipoteza
5. Zecharia Sitchin va Erik von Däniken - Astronavtlar va yuqori texnologiya nazariyalari

6. Joseph Davidovits - Geo-polimerlar gipotezasi
7. Axadjon o'g'li, A. A., & Tursunboy o'g'li, N. J. (2023). SANOATNING YAIMGA TA'SIRINI BAHOLASH. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 290-293.
8. Axadjon o'g'li, A. A. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHDAGI O'RN. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 271-273.
9. Axadjon o'g'li, A. A. (2023). ZAMONAVIY AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING MUAMMOLARI VA YECHIMLARI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 333-338.
10. Azamjon o'g'li, U. A., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot rivojlanishi. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 1, 73-75.
11. Tursunboy o'g'li, N. J., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O'zbekistonning jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish uchun uzoq yo'li va xitoy tajribasi. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 1, 43-47.
12. Ahrorjon, A., & Gafurov, X. (2023). IQTISODIY SIYOSATNING RIVOJLANISHIDA FISKAL VA PUL-KREDIT SIYOSATI. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 310-313.
13. Otto, M., & Thornton, J. (2023). CHATGPTNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI: SUN'IY INTELLEKTNING KASBIY MEHNAT BOZORIGA TA'SIRI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 65-71.
14. Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2023). ISLAMIC FINANCE PROBLEMS AND SOLUTIONS: Study guide. *AMAZON PUBLICATION ISBN-13: 9798863282282*, 1, 200.
15. Akhmadjonov, O. X. (2023). ISLOMIY MOLIYA BARQARORLIK OMILLARI: EKONOMETRIK TAHLILLAR VA DALILLAR. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(9), 74-94.
16. Axrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). TA'LIM SIFATI OSHISHIDA JSTNING O'RN. *YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR*, 2(1), 113-118.
17. Акабирходжаева, Д. Р., & Абдуллаев, А. А. (2024). ВЛИЯНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИННОВАЦИЙ НА РАЗВИТИЕ МИРОВОГО ФИНАНСОВОГО РЫНКА. *Экономика и социум*, (11-1 (126)), 729-739.
18. Akabirxodjayeva, D., & Abdullayev, A. (2024). TEXNOLOGIK INNOVATSIYALARNING JAHON MOLIYA BOZORINING RIVOJLANISHIGA TA'SIRI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 13, 89-96.
19. Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2023). SUN'IY INTELLEKT (AI) VA ISLOM MOLIYASI. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 188-190.
20. Keldiboyeva, Z. M. Q., & Abdullaev, A. A. O. G. L. (2022). Inklyuziv ta'limga bo'lgan ehtiyojlar va sabablar, inklyuziv ta'limga jalb qilish. *Science and Education*, 3(11), 704-711.

21. Oybek, A., Abdullaev, A., Mavlonbekov, X., & Sharifjonov, Z. (2023). ISLOM MOLIYASIDA MUSHORAKA SHARTNOMASI. *Umumjahon fanlari bo'yicha ta'lim tadqiqotlari*, 2(1), 593-599.
22. Turanboyev, B., Abdupattayev, A., & Abdullaev, A. (2023). INFLYATSIYANING QIMMATLI QOG'OZLAR DAROMADIGA TA'SIRI. *Yosh tadqiqot Jurnal*i, 2(2), 88-100.
23. Akhmadjonov, O. X. (2023). ISLOM BANK TIZIMI UCHUN SHARTNOMA HUQUQI VA ASOSIY TAMOIYILLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 600-613.
24. Abdullaev, A. (2022). BOBUR VA BOBURIYLAR SULOLASINING JAHON SIVILIZATSIYASINING YANGILANISHIGA QO'SHGAN HISSASI. *NEW RESEARCH ON THE WORKS OF ALISHER NAVOI AND ZAHIRUDDIN MUHAMMAD BABUR*, 1.
25. Xusanovich, A. O. (2023). MALAYZIYADA ISLOMIY MOLIYA, TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALAR VA IQTISODIY RIVOJLANISH O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNING EKONOMETRIK TAHLILI ASOSIDA O'ZBEKISTON UCHUN TAVSIYALAR. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 60-64.
26. Mulaydinov, F. (2024). Application, place and future of digital technologies in the educational system. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
27. Jumanova, S. (2024). Analysis of PISA test results in Uzbekistan and prospects of preparing primary education students for PISA test. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
28. Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O'ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 159-162.
29. Turanboyev, B., & Abdullayev, A. (2023). DAVLAT, KORXONA VA TASHKILOTLAR BYUDJETINI TO'G'RI TAQSIMLASH TENDENSIYALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(4), 304-309.
30. Akhrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). IMPACT, RESULTS AND CONSEQUENCES OF WTO ACCESSION ON THE EDUCATION SYSTEM. *International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives*, 2(1), 6-15.
31. Abdullaev, A., & Odilova, M. (2024). The Role of WTO in Improving the Quality of Education. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*i, 3(1), 140-148.